

УДК 657.37

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА:

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНІВ ПОДАННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЇЇ НЕПОДАННЯ

КОСТЯНТИН БЕЗВЕРХИЙ,

канд. екон. наук, докторант кафедри обліку
підприємницької діяльності
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

У статті розглянуто питання особливостей термінів подання фінансової звітності та відповідальності за її неподання. Отриманий результат буде корисним для застосування в практичній діяльності підприємств при поданні фінансової звітності до контролюючих органів. Результат дослідження має теоретичну і практичну цінність при розробці нормативно-правових документів щодо подання фінансової звітності підприємства та відповідальності за її неподання.

Ключові слова: фінансова звітність, терміни, подання, відповідальність, штрафи, санкції, перевірки.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Фінансова звітність узагальнює інформацію про всю господарську діяльність суб'єктів господарювання. Розробка нормативно-правових актів, які б сприяли спрощенню організації бухгалтерського обліку та складанню фінансової звітності, призвела до виявлення ряду невідповідностей в існуючих нормативно-правових актах, а також неузгодження існуючої та новоствореної нормативної бази, що потребує проведення її аналізу, виявлення невідповідностей, шляхів узгодження та удосконалення з метою запровадження єдиних підходів до термінів подання фінансової звітності та відповідальності за її неподання.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ. МЕТА СТАТТІ

Останні дослідження щодо фінансової звітності підприємств, займалися, зокрема М. Бондар, Т. Бутинець, Ф. Бутинець, Л. Гнилицька, С. Голов, Р. Грачева, В. Єфіменко, В. Жук, М. Корягін, В. Костюченко, М. Коцупатрій, Н. Кулікова, П. Куцик, Т. Кучеренко, С. Левицька, Л. Ловінська, А. Озеран, В. Пантелєєв, В. Пархоменко, Н. Семенишена, В. Сопко, О. Харламова, П. Хомин, І. Чалий, Л. Чижевська, М. Чумаченко, М. Шигун та інші. Не зменшуючи вагомості наукових напрацювань провідних вчених, зауважимо, що питання деяких особливостей термінів подання фінансової звітності підприємства та відповідальності за її неподання не знайшли достатнього напрацювання в їх дослідженнях. Це зу-

мовлює поглиблення та розширення дослідження в напрямі термінів подання фінансової звітності підприємства та відповідальності за її неподання.

Метою наукового дослідження є удосконалення термінів подання фінансової звітності до контролюючих органів та відповідальності за її неподання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В наших попередніх дослідженнях було розкрито теоретико-методичні основи формування фінансової звітності в Україні [1].

Одержувачами фінансової звітності є її суб'єкти (зовнішні та внутрішні користувачі), джерелами формування виступають здебільшого узагальнені показники бухгалтерського обліку, а безпосередньо фінансової звітності – додатково інші відомості про суб'єкт, як: відомості про галузь, види діяльності, опис концептуальних засад і принципів облікової політики суб'єкта господарювання, а також судження керівництва про фактичні й потенційні події та їх наслідки [2, с. 20].

Терміни подання фінансової звітності до органів Державної служби статистики України. Відповідно до п. 5 Порядку подання фінансової звітності [3] терміни подання фінансової звітності до органів Державної служби статистики України наступні: квартальна фінансова звітність (крім зведеної та консолідованої) подається підприємствами органам Державної служби статистики України не пізніше 25

числа місяця, що настає за звітним кварталом, а річна – не пізніше 9 лютого наступного за звітним року.

Терміни подання фінансової звітності до органів Державної фіскальної служби України. Квартальна або річна фінансова звітність подається підприємствами органів Державної фіскальної служби України у строки, передбачені для подання декларації з податку на прибуток підприємств. Тобто, платники податку на прибуток (крім малих підприємств) подають разом з відповідною податковою декларацією за календарний квартал, півріччя, три квартали квартальну фінансову звітність, яка включає: баланс та звіт про фінансові результати.

Фінансова звітність підприємства подається до органів Державної фіскальної служби України з метою перевірки заповнення показників декларації з податку на прибуток підприємства і визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток.

До податкової декларації з податку на прибуток підприємства за рік такі платники подають річну фінансову звітність, яка включає: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал та примітки до фінансової звітності.

Терміни подання для податкової декларації з податку на прибуток підприємства за базовий податковий період, що дорівнює:

– кварталу або календарному півріччю – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя);

– календарному року – протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції створення та функціонування автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності» [4] починаючи з 01.01.2015 р. приймання та обробка фінансової звітності здійснюється за допомогою автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності». Тобто, фінансова звітність, яка надсилається в автоматизовану систему «Єдине вікно подання електронної звітності» автоматично надсилається одночасно як і до органів Державної фіскальної служби України, так і до органів Державної служби статистики України.

Створення фінансової звітності суб'єктів господарювання для подання до автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності» (фор-

мат файлів – xml) здійснюється за допомогою безкоштовного програмного продукту «Система формування та подання до органів ДФС засобами телекомунікаційного зв'язку податкової звітності, податкових накладних та реєстрів податкових накладних в електронному вигляді» (надалі – *Податкова звітність*) [5], а подання фінансової звітності до автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності» за допомогою безкоштовного програмного продукту здійснюється за допомогою «Електронний кабінет платника податку» [6], який також дозволяє створювати фінансову звітність для подання у контролюючі органи.

Програмний продукт Податкова звітність має в особі два інструмента перевірки:

1. Камеральна перевірка – даний тип перевірки проводиться згідно правил заповнення даної форми та правил арифметичного контролю. Якщо звітність заповнена з помилками, з'явиться повідомлення з переліком цих помилок та помилкове поле набуде червоного кольору.

2. Перевірка структури документа проводиться згідно схеми перевірки структури XML документів – XML Schema.

Аналогічні інструменти перевірки щодо перевірки фінансової звітності, що складається для подання до автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності» містить програмний продукт «Електронний кабінет платника податку».

Також, створення та подання фінансової звітності в електронному вигляді до автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності» здійснюється за допомогою платних програмних продуктів Медок, Соната, Сота, Ай-фін, ІС-Звіт та інші.

Враховуючі те, що терміни подання фінансової звітності до органів Державної фіскальної служби України та Державної служби статистики України різні, а подаються вони в автоматизовану систему «Єдине вікно подання електронної звітності», для уникнення розбіжностей та уніфікації підходів щодо термінів подання фінансової звітності до органів Державної служби статистики України (табл. 1), а саме для звітного періоду, що дорівнює:

– кварталу або календарному півріччю – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу (півріччя);

– календарному року – протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного року.

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ТЕРМІНІВ ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ОРГАНАМ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ ТА ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЗА ДОПОМОГОЮ АВТОМАТИЗОВАНОГО СИСТЕМИ «ЄДИНЕ ВІКНО ПОДАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ЗВІТНОСТІ»

Порядок подання фінансової звітності [3]	
Чинна редакція	Пропозиції
<p>5. Квартальна фінансова звітність (крім зведеної та консолідованої) подається підприємствами органам, зазначеним у пункті 2, не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, а річна - не пізніше 28 лютого наступного за звітним року.</p> <p>Квартальна або річна фінансова звітність подається підприємствами органам державної податкової служби у строки, передбачені для подання декларації з податку на прибуток підприємств.</p>	<p>5. Фінансова звітність (крім зведеної та консолідованої) подається підприємствами до автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності», для звітного періоду, що дорівнює:</p> <ul style="list-style-type: none"> – кварталу або календарному півріччю – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу (півріччя); – календарному року – протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного року.

Відповідальність за неподання фінансової звітності. Відповідно до ст. 164² Кодексу України про адміністративні правопорушення [7] внесення неправдивих даних до фінансової звітності, неподання фінансової звітності тягнуть за собою накладення штрафу від восьми до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (136,00 – 255,00 грн.). Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одно з правопорушень, зазначених у частині першій ст. 164² Кодексу України про адміністративні правопорушення, – тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти (170,00 – 340,00 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Постанову про притягнення до адміністративної відповідальності (накладання штрафу) приймають органи контролю-ревізійного управління відповідно до ст. 234¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення [7].

Слід зазначити, що фінансова звітність, яка подається до органів Державної служби статистики України, використовується ними як джерело для проведення статистичних спостережень.

Метою проведення державного статистичного спостереження є отримання статистичної інформації про фінансовий стан підприємств, яка використовується для:

- аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств і відстеження динаміки основних фінансових показників їх діяльності;
- здійснення розрахунків (дорахунків) та контролю якості даних вибіркового структурного обстеження малих підприємств;
- отримання фінансових показників, передбаче-

них Регламентами Європейського парламенту та ради ЄС № 295/2008 від 11.03.2008 р. стосовно структурної статистики підприємств (додатки I-IV, VIII), Комісії (ЄС) № 250/2009 та № 251/2009 від 11.03.2009 р.;

- розрахунку розмірів підприємств з метою узагальнення статистичної інформації про діяльність великих, середніх, малих та мікропідприємств;
- забезпечення інформаційних потреб СНР і РСО (у т.ч. для визначення й актуалізації ознаки економічної активності підприємств);
- забезпечення інформаційних потреб національних користувачів і міжнародних організацій.

Для цілей статистики підприємств фінансова звітність використовується для проведення державного статистичного спостереження «Активи, власний капітал, зобов'язання і фінансові результати підприємств», а також для інших державних статистичних спостережень, що передбачені планом державних статистичних спостережень, який затверджується розпорядженням Кабінету Міністрів України.

Несвоєчасне подання органам Державної служби статистики України передбачає відповідальність за ст. 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушення [7] за ці порушення для керівників і посадових осіб підприємства як штраф у розмірі від 10 до 15 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (170,00 – 255,00 грн.). А за повторне порушення протягом року – від 15 до 25 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (255,00 – 425,00 грн.). Рішення про накладання штрафу приймають органи Державної служби статистики України відповідно до ст. 244³ Кодексу України про адміністративні правопорушення [7].

Відповідно до Порядку проведення перевірок достовірності первинних та статистичних даних, вивчення стану первинного обліку і статистичної звітності органами державної статистики [8] (надалі – Порядок № 186) органи Державної служби статистики можуть перевіряти фінансову звітність за наступними видами перевірок:

1. Тематичні перевірки проводяться за однією або декількома формами звітності однієї галузі статистики з одночасною перевіркою документів первинного обліку та даних статистичних спостережень. До тематичних перевірок також відносяться перевірки, які проводяться виключно з питань стану погосподарського обліку (книг погосподарського обліку).

2. Комплексні перевірки проводяться за двома та більше галузями статистики і відповідно за декількома формами звітності.

3. Повторні перевірки проводяться упродовж року з часу попередньої перевірки за однією або декількома формами звітності, що вже перевірялися, або за розширеним переліком форм з метою контролю усунення встановлених попередньою перевіркою недоліків та вивчення поточного стану обліку і звітності, а також достовірності первинних та статистичних даних.

4. Спільні перевірки (тематичні, комплексні, повторні) проводяться органами державної статистики за запрошенням інших уповноважених на це органів, зокрема контролюючих органів, які визначені в ст. 5 Указу Президента «Про деякі заходи з дерегулювання підприємницької діяльності»: органи державної податкової служби; митні органи; органи державного казначейства; органи державної контрольно-ревізійної служби в межах їх компетенції.

Однак у Порядку № 186 [8] відсутньо періодичність проведення вищевказаних перевірок. Рекомендується доповнити Порядок № 186 [8] періодичністю проведення тематичних, комплексних, повторних, спільних перевірок органами Державної служби статистики України щодо перевірки фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Система моніторингу за якістю фінансової звітності проводиться Державною фіскальною службою України. Органи Державної фіскальної служби України порівнюють показники фінансової звітності з показниками, що зазначені у відповідних податкових деклараціях (податкових розрахунках). Відповідно до п. 77.2 ст. 77 Податкового кодексу України [9] до

плану-графіка проведення документальних планових перевірок відбираються платники податків, які мають ризик щодо несплати податків та зборів, невиконання іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи.

Періодичність проведення документальних планових перевірок платників податків визначається залежно від ступеня ризику в діяльності таких платників податків, який поділяється на незначний, середній та високий. Платники податків з незначним ступенем ризику включаються до плану-графіка не частіше, ніж раз на три календарних роки, середнім – не частіше ніж раз на два календарних роки, високим – не частіше одного разу на календарний рік.

Відповідно до п. 120 ст. 120 Податкового кодексу України [9] неподання або несвоєчасне подання платником податків або іншими особами, зобов'язаними нараховувати та сплачувати податки, збори податкових декларацій (розрахунків), – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 170,00 гривень, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання. Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 1020,00 гривень за кожне таке неподання або несвоєчасне подання. Тобто, неподання фінансової звітності до податкової декларації з податку на прибуток підприємства тягне за собою накладення вищевказаних штрафів.

Враховуючи вищевказане, пропонується уніфікувати штрафні санкції щодо неподання фінансової звітності суб'єктами господарювання як для органів Державної служби статистики України, так і для Державної фіскальної служби України. Адже, штрафні санкції за неподання фінансової звітності до органів Державної служби статистики України дуже низькі, що, на нашу думку, не сприяє в дотриманні її своєчасного подання. Тому з метою забезпечення дотримання своєчасного подання фінансової звітності суб'єктами господарювання до Державної служби статистики України, а також забезпечення єдиних підходів щодо застосування штрафних санкцій пропонується встановити такі санкції у розмірі 10 (170,00 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за неподання або несвоєчасного подання фінансової звітності протягом року, а ті ж самі порушення протягом року тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 60 (1020,00) неоподатковуваних

мінімумів доходів громадян за кожне таке неподання або несвоєчасне подання. Для цього пропонується внести зміни в ст. 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушення [7] стосовно відповідальності за неподання або несвоєчасного подання фінансової звітності суб'єктами господарювання до органів Державної служби статистики України.

Відповідно до § 41 Директиви 2013/34/ЄС відповідальність за складання та оприлюднення річної фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності, а також звітів про управління і консолідованих звітів про управління, визначається, виходячи з національного законодавства. Відповідні правила притягнення до відповідальності, передбачені національним законодавством кожної держави-члена, повинні бути застосовні до всіх членів адміністративних, керівних і наглядових органів підприємства [10].

нансової звітності та консолідованої фінансової звітності, а також звітів про управління і консолідованих звітів про управління, визначається, виходячи з національного законодавства. Відповідні правила притягнення до відповідальності, передбачені національним законодавством кожної держави-члена, повинні бути застосовні до всіх членів адміністративних, керівних і наглядових органів підприємства [10].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

За результатами проведеного дослідження розглянуто питання деяких особливостей термінів подання фінансової звітності підприємства та відповідальність за її неподання. З'ясовано терміни подання фінансової звітності до Державної служби статистики України та Державної фіскальної служби. З метою застосування єдиних підходів щодо термінів подання фінансової звітності через автоматизовану систему «Єдине вікно подання електронної звітності» запропоновано внести зміни щодо термінів подання фінансової звітності до Порядку подання фінансової звітності [3]. Розглянуто відповідальність за неподання фінансової звітності підприємства до контролюючих органів. З метою застосування єдиних підходів щодо застосування штрафних санкцій надано пропозиції щодо штрафних санкцій за неподання фінансової звітності органам Державної служби статистики України внести в Кодекс про адміністративні правопорушення [7]. В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на поданні фінансової звітності за допомогою автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності» не тільки для органів Державної фіскальної служби України та Державної служби статистики, але й для інших державних органів (користувачів фінансової звітності). Порушені в статті питання не є вичерпними й потребують доповнень, змін, уточнень та конкретизації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. **Безверхий К.В.** Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні: [Моногр.] / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 184 с.
2. **Озеран А.В.** Теорія та методологія формування фінансової звітності підприємств: [Моногр.] / А. В. Озеран. – К.: КНЕУ, 2015. – 471 с.
3. **Порядок** подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України № 419 від 28.02.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF/print1447496000227706>.
4. **Розпорядження** Кабінету міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції створення та функціонування автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності» від 17 жовтня 2013 р. № 809-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/809-2013-%D1%80>.
5. **Програмне** забезпечення «Система формування та подання до органів ДФС засобами телекомунікаційного

- зв'язку податкової звітності, податкових накладних та реєстрів податкових накладних в електронному вигляді» та допоміжні компоненти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/elektronna-zvitnist/platnika-m-podatktiv-pro/programne-zabezpechennya-opz-programne-zabezpechennya>.
6. **Електронний** кабінет платника податків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kpp.minrd.gov.ua/Publish/PublishedApp.aspx>.
7. **Кодекс** України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/print1447496000227706>.
8. **Порядок** проведення перевірок достовірності первинних та статистичних даних, вивчення стану первинного обліку і статистичної звітності органами державної статистики: Наказ Державного комітету статистики України № 186 від 19.06.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0862-03/print1454437206566826>.

9. *Податковий* кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1454437206566826>.

10. *Directive* 2013/34/EU of the European parliament and the council of 26 june 2013 on the annual financial

statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.oroc.pt/fotos/editor2/diretivacont.pdf>.

В статье рассмотрены вопросы особенностей сроков представления финансовой отчетности и ответственность за ее неподачу. Полученный результат будет полезным для применения в практической деятельности предприятий при предоставлении финансовой отчетности в контролирующие органы. Результат исследования имеет теоретическую и практическую ценность при разработке нормативно-правовых документов по предоставлению финансовой отчетности предприятия и ответственности за ее неподачу.

Ключевые слова: финансовая отчетность, сроки, предоставления, ответственность, штрафы, санкции, проверки.

The questions of timing characteristics of financial reporting and the responsibility for its failure. The result will be beneficial for use in the practice of enterprises in financial reporting to regulatory authorities. The result of the research has theoretical and practical value in developing legal documents for the presentation of the financial statements and the responsibility for its failure.

Keywords: financial reporting, timing, representation, liability, fines, sanctions, inspections.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Ви можете оформити передплату на періодичне видання за «Каталогом видань України» у відділеннях поштового зв'язку та на сайті ДП «Преса» www.presa.ua

**ІНДЕКС
74053**

Також Ви можете оформити передплату:

1. В мережі кур'єрських служб, перелік яких надається в розрізі міст України на обкладинці журналу.

2. В редакції за тел. (044) 451-73-79 або по електронній пошті: wirt.ukr@gmail.com